

ΠΕΡΝΩΝΤΑΣ ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Ὁ οὐρανὸς εἶτανε συγγεφιασμένος, μὰ ὄχι βαρὺς. Ἐνα χυνοπωριάτικο συγγεφιασμα, ἀλαφρὸ καὶ διάφανο, πού δὲ μᾶς πλάκωνε τὰ στήθια, πού δὲ μᾶς βάραινε τὴν ἀναπνία.

Κ' ἔπειτα εἰσouna σιμά μου, σ' ἐνωθα σὰ χᾶδι ν' ἀκουμπᾶς, τοῦ καὶ ποῦ, ἀδελά σου, πάνω μου, καὶ τὸ λεπτὸ ἀγεράκι, τὸ πύγινό, μοῦφερνε τὴν τραγουδιστὴ φωνή σου ὀλόγισα μᾶς στὴν κουρασμένη μου τὴν ψυχή.

Καὶ δέ σ' ἔλεγα μὲ τὸνομά σου, ποῦναι τόσο ὁμορφο, — δὲν ξαίρω καὶ γὼ γιατί. Σοῦδινα τὸνομα λουλουδιῶ, σ' ἔλεγα Φούλια, ἴσως γιατί σὰ λουλουδιὸ ὀλόδροσο κι ὀλοεύοδο, κι ὄχι σὰν ἀνθρώπινη ὑπαρξη, σ' ἔβλεπα τὸ χυνοπωριάτικο κεῖνο πρωινό...

Ὁ κάμπος ὁ ἀγέραντος ἀπλωνότανε μπροστά μας, καὶ τὰ θυνά, στὸ φρόντο κεῖ κάτω, μ' ἓνα χρώμα ἀλαφροδάμπω, ἀραχνένιο, πές, σὰν παραμυθένια θυνά φαντάζανε. Καὶ περπατούσαμε στὸν κάμπο αὐτὸν τὸν ἀπέραντο, καὶ καμαρώνουμε τὰ θυνά τὰ παραμυθένια, κι ὅταν λύνουμε τὴ φλύαρη σιωπὴ μας, λόγια σύντομα, κομμένα λόγια, λέγαμε.

— Φούλια μου! σοῦλεγα, καὶ τὸ «μου» τῶλεγα τόσο σιγανά, σκεδὸν ἀπὸ μέσα μου, πού πίστευα πὼς δὲν τᾶκουγες. Γιατὶ ἔτρεμα μὴν τᾶκούσεις, — γιατί φοβόμουνα μήπως ἀκούγοντάς το πικραθεῖς, μήπως ἀκόμα καὶ μοῦ κακοῦσεις.

Καὶ μοῦλεγες καὶ σύ: καλέ μου! ἦ τὸ θαρροῦσα πὼς μοῦλεγες, — τὸ ἴδιο κάνει. Κ' εἶμουνα καὶ νιὸς ἀκόμα — θὰν τὸ πιστέψεις; Εἶχα τὰ χρόνια σου. τὰ λουλουδιένια σου τὰ χρόνια, καὶ τὰ χιόνια εἶχανε φύγει ἀπὸ τὰ μαλλιά μου κι ἀπὸ τὴν ψυχὴ μου, καὶ στὰ μαλλιά μου καὶ στὴν ψυχὴ μου εἶχεν ἀπλωθεῖ, ἀλλί μου, ἡ ἀνοιξη....

Περπατώντας, φτάσαμε στὸ ποταμάκι πού μᾶς ἔκοβε τὸ δρόμο. Νά, στὸ ἀντίκρουμά του, ἓνα παιδιάτικο πείσμα καλοδρονιάστηκε στὴν ψυχὴ μας. Νά μὴ μᾶς κόψει αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο τὸ δρόμο — καὶ κανένα ἄλλο ἐμπόδιο. Νὰν τὸ περάσουμε τὸ ποταμάκι, — μὰ πὼς; Πόρο δὲ βλέπαμε κανένα. Ἐπρεπε πηδώντας νὰν τὸ περάσουμε. Δοκίμασα πρῶτος, καὶ τὸ πέρασα πηδώντας. Μόνο πού τὰ πόδια μου τᾶδρεξα λίγο. Καὶ ξαναπῆδησα πάλι κ' ἤρθα σιμά σου, καὶ πάλι ξαναπέρασα στὴν ἀντίπερα ὄχτη, καὶ τὸ παιγνίδι αὐτὸ μᾶρεσε καὶ τὸ χαϊρόμουνα σὰ μικρὸ παιδί.

Μὰ σὺ δὲν ἀποκοτοῦσες νὰ δοκιμάσεις. Φοβόσουνα μὰ καὶ ἡ ἐπιμονὴ σου νὰ περάσεις δὲ λιγότευε. Τότε τόλμησα — ἀκόμα καὶ τώρα θαμᾶζω μὲ τὴν τόλμη μου καὶ δὲν τὴν πιστεύω — καὶ σὲ πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου, καὶ πηδώντας σὲ πέρασα στὴν ἄλλη μεριά. Καὶ δὲ θράχηκα καθόλου, θὰν τὸ πιστέψεις; Καθόλου, μὰ οὔτε τὸσοδᾶ. Ἀντὶ γιὰ βάρος, φτερούγες μοῦδωσες, — σὰ φτερούγες μου σ' ἐνωθα.

Καὶ σὰ σ' ἀπῆθωσα στὸ χῶμα τὸ ὑγρὸ, γελαστὴ κι ὀλοκόκινη, τόλμησα νὰ σοῦ ἀγγίξω τὰ μαλλιά σου ἀπαλά μὲ τὰ χεῖλη μου. Καὶ σὺ δὲ θύμωσες. Σ' ἐτοκίζομαι πὼς δὲ θύμωσες — καὶ πιστέψέ με. Τὸ ἐναντίο, τραδώντας μὲ σιμά σου, μὲ φίλησες — καὶ μὲ φίλησες τόσο θερμά καὶ τόσο δυνατά, πού ξύπνησα.

Κοῦμα!

Κοῦμα νὰ μὴν τελιώνουν τέτοια ὄνειρα γλυκά μὲ τὸ θάνατο!...

1905

Δ. Π. Τ.

ΠΟΝΟΣ

Ἐχω τὸν Πόνον ἀφέντη μου
καὶ μόνε αὐτὸν δουλεύω.....
ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

...Κι ὅμως! Μ' ὄλες τους τίς ἀσκήμιες, κεῖ κάτω, τὰνθρώπινά τους, ἔχουν τοῦ καὶ ποῦ κάτι εὐγενικό, νὰ ποῦμε, ὁμορφο. Μέσα στὸ δοῦρκο τῶν παθῶν ἀνθεῖ δῶ καὶ κεῖ κᾶνα κλωνάρι χλώρη...

Φυτρώνει κεῖ κάτω, στ' ἀνθρώπινα, στὰ χαμηλά φτωχόσπιτά τους καὶ στοὺς σκοτεινοὺς τοὺς αὐλόγυρους, καὶ στοὺς στενοὺς δρομάκους τους, συχνά - πυκνά καὶ στὰ τρανά τους παλάτια καὶ στὰ μεγαλόπρεπα πάρκα τους, καὶ δῶ καὶ κεῖ, καὶ στὶς ἐρημικὲς γάχες τῶν θυνῶν τους, στὰ χορταρένια καλύβια τους, φυτρώνει ἓνα δέντρο περιεργο, ὁμορφο κι ἄσκημο μαζὶ, θλιβερό, νὰ τὸ βλέπεις, μαζὶ καὶ παρήγορο· κατὶ σὰν κυπαρίσσι νὰ φυλάει τὴ θλίψη κάποιου μνήματος, καὶ σὰν λεμονιά νὰ μυρώνει τὸ πανηγύρι κάποιου γάμου· καὶ τὸ δέντρο αὐτὸ ἄλλοι τὸ καταριούνται, κι ἄλλοι τὸ πονᾶν καὶ τὸ χαίρουνται ἄλλοι· κ' ἔχει σκαλιστάδες του καὶ περιποιητάδες του τὴ φτωχολογιά, κ' ἔχει λαχταριστοὺς ἱερέηδες του καὶ φύλακές του τοὺς ποιητάδες... Καὶ τὸ δέντρο αὐτὸ τὸ λένε Πόνα!...

Φυτρώνει ἀφύτευτο τὸ δέντρο, ὁ Πόνος, ἀφύτευτο σὰν τὸ ἔλατο καὶ σὰν τὸ θυμάρι, μέσα στοὺς θλιβεροὺς λαχάνοκηπους τῆς φτωχολογίας, καὶ τὸ ἀναθρέφουν καὶ τὸ περιποιούνται ζηλιάρικα μέσα στὶς λουλουδιένιες σέρρες τοὺς οἱ ποιητάδες...

Μὲ τὸ ξύλο του ἔφτιασαν ἄλλοτε τὸ Σταυρὸ τοῦ Ναζωραίου.

Κ' οἱ ρίζες τοῦ δέντρου αὐτοῦ λέγονται Εἰμαρμένη, καὶ τὸ κορμὶ του Ψυχὴ.

Κ' εἶναι τὰ κλωνάρια του ὄλες οἱ ἀνθρώπινες δυστυχίες καὶ κακομοιρίες, κ' εἶναι τὰ φύλλα του ὄλες οἱ θλίψεις· κ' εἶναι τὰ ψηλά του κλωνάρια ὄλοι οἱ εὐγενικώτεροι καημοὶ κ' οἱ πόθοι, κι ὄλοι οἱ ἀγιώτεροι σπαραγμοί.

Κι ἀνθοῦνε στὰ ψηλά του κλωνάρια κάτι μικρά, κατὰλεικα ὁμορφολούλουδα, πού τὰ λέν Ποιητικὲς Ἐκστασες καὶ Ἰδανικά.

Καὶ τὸ ποτίζουν μὲ Δάκρια τὸ δέντρο αὐτὸ, τὸ τρέφουν μ' ἀναφυλλιά.

Καὶ τῶχουν Ἰερό - πνὸ κι ἀπὸ Λιδάνι, καὶ πνὸ κι ἀπὸ Φοῖνικα.

Καὶ κουρνιάζουν στὴ φυλλωσιά του ὄλοι οἱ Ἐρωτες καὶ χορεύουν στὰ κλώνια του ὄλες οἱ Μούσες. Κ' ἐρχονται κάτω στὸν ἴσκιό του ὄλοι οἱ πονεμένοι κι ὄλοι οἱ ἀσκηροί.

Κ' ἐπνώνεται ψηλά, πολὺ ψηλά, τὸ δέντρο αὐτὸ, ὁ Πόνος, ὡς τὸν Τρίτο, κι ὡς τὸν Ἐβδομο. Ἀπὸ τίς χαμηλότερες κλάρες του μόνον νύχτα βλέπει κανεὶς, κι ὄλο ἀκούει τὸ ὀρμητικὸ κῆλημα τῆς Ρεμματιάς τῶν Δακρύων, πού καταβᾶει κάπου κεῖ. Μόνο νύχτα βλέπει κανεὶς εἶναι οἱ αὐλόμαντρες καὶ τὰ γύρω σπῆτα,

που κρύβουν το φῶς. Μὰ ὅποιος δύναται νάνεβει ψηλά, στ' ἀψηλότερα κλώνια, πὺν μόνο τρυφερά κ' αἰσταντικά φτερά μποροῦνε νὰ φτάσουν, πὺν ψηλά, κι ἀπὸ κεῖ πὺν κουρνιάζουν οἱ Ἑρωτες, κεῖ κάπου πὺν χορεύουν οἱ Μοῦσες, τὸ περιφημότερο πανόραμα ξανοίγεται μπρὸς στὴ θωριά του. Πανώρια ἢ Φύση ξαπλώνεται κεῖ κάτω μὲ τὰ χρώματά της καὶ τὰ λουλούδια της, στεφανωμένη μὲ τὰ Αἰσθήματα καὶ τὴς Ἀγάπες· καὶ στὸ λερὸ φουσκὶ πὺν σκεπάζει κι ὀργάνει τὰ σπλάχνα της, στ' ἀνθρώπινα, μαῦρες σιχαμερὲς σαῦρες καὶ σκουλίκια διατρέχουν τὴς ὁμορφες ἐκτάσεις. Κι ὅσο ἀνεβαίνει κανεὶς πὺν ψηλά, στὸ δέντρο τοῦ Πόνου, τόσο βλέπει καλύτερα, ξεχωρίζει καθαρώτερα, νιώθει ἀληθινώτερα.

Ἡ κορφή του φτάνει τὴν Πούλια καὶ τὸν Αὐγερινό!

Ἀνεβασμένος ψηλά, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα κλώνια τοῦ Ἱεροῦ Δέντρο τοῦ Πόνου, πὺν ψηλά ἀπὸ κεῖ πὺν κουρνιάζουν οἱ Ἑρωτες καὶ κάπου κεῖ πὺν χορεύουν οἱ Μοῦσες, χαράζω τὴς ἀστέχαστες τοῦτες κοντυλιές ἀπάνου στ' Ἀνθρώπινα καὶ τοὺς Ἀνθρώπους, πὺν σὰν ἀπὸ ἄλλον κόσμον τὰ θωράω ἀπ' τὴ σκοπιά μου καὶ τὰ ξεχωρίζω νὰ κυλοῦνται στὸ λερὸ φουσκὶ κεῖ κάτω, γύρω σὲ κάτι ἀνθρώπους...

Ὁκτώβρης τοῦ 20.

ΝΟΝΤΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΦΥΛΛΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙ

Τ' ἀγγόνια μαζεύτηκαν γύρω της, κ' ἡ καλὴ γιαγιά ἀρχίνησε, μὲ τὴ σιγανή, γλυκεῖα φωνή της:

Ὁρες κι ὥρες μακριὰ ἀπ' τὴν πολιτεία εἴταν ἓνα μέρος ἐρημικὸ κι ἄγριο. Σπάνιο πρᾶμα νὰ περάσει ἀπὸ κεῖ ψυχὴ ζωντανή. Δέντρα καὶ λουλούδια δὲ φυτρώνανε σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Μόνο τριφύλλι, ἄγρια χορτάκι κι ἀγκάθια εἰντούσαν πολλά. Πεταλούδες καὶ πουλιὰ δὲν πετάγανε κεῖ, πρόβατα καὶ γίδια δὲ δόσκανε. Ὅλος ὁ τόπος εἴταν ἐρημικὸς κι ἄγριος, καὶ βασιλευε γύρω μιά νεκρικὴ ἡσυχία. Σπάνιο νὰ περάσει ἀπὸ κεῖ ἄνθρωπος. Κανένας δὲ φρόντιζε γιὰ τὸ μέρος αὐτό· τὸ τριφύλλι δὲν ποτίζεταν παρὰ ἀπὸ τὴ βροχὴ τοῦ Θεοῦ — κ' ἡ γιαγιά ἔκαμε τὸ σταυρὸ της.

Τὸ τριφύλλι εἴτανε πυκνὸ πυκνὸ, καὶ μέσα στ' ἄλλα τριφύλλια φαινόταν ἓνα μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ ἄλλα, μὲ ἄσπερα καταπράσινα φύλλα, ἓνα τετράφυλλο τριφύλλι.

Ὁ κόσμος ὅλος στὴν πολιτεία — πλούσιοι, φτωχοί, ἄντρες, γυναῖκες, παιδιά, — ψάχνανε νύχτα μέρα γιὰ νὰ τὸ βροῦνε, μέσα στὰ μεγάλα κι ὠραῖα περιβόλια, μέσα στὰ ποτιστικά λειβάδια, κι αὐτὸ βρισκότανε σ' αὐτὸ τὸ ἄγριο κ' ἐρημικὸ μέρος...

Οἱ μανάδες φυτεύανε σὲ γλάστρες τριφύλλι, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ θγεῖ καὶ κανένα τετράφυλλο, καὶ τὰ κορίτσια τοὺς σηκώνοντουςαν κάθε πρωτὶ κρυφὰ γιὰ νὰ τὸ βροῦνε. Τὰ παλληκάρια γυρῶζανε δῶ στὰ περιβόλια, κι ὅλο ψάχνανε μὲς στὰ χορτάρια. Οἱ ἄρχον-

τες ἀγοράζανε ἐπίτηδες περιβόλια, κι ὅλο ψάχνανε... Μὰ κανένας δὲν τῶρισκε τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, γιὰτὶ κανένας δὲ φαντάστηκε νὰ πᾶει στὸ ἐρημικὸ κι ἄγριο ἐκεῖνο μέρος γιὰ νὰ ζητήσει τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Ὅμως, μιὰ φορὰ, πέρασε κεῖ κοντά, ἀπὸ τὸ δρόμο, ἓνα ὠραῖο αὐτοκίνητο μὲ πολλὰ θέσες. Καθόντουσαν μέσα σοβαρὰ κύριοι, κλοντυμένοι, ὁμορφες γυναῖκες μὲ πολλὰ λούσα, παιδάκια φορτωμένα πιγνίδια. Ἀλλὰ τὸ αὐτοκίνητο ἔτρεχε γλήγορα, γλήγορα, μέσα σὲ σύννεφα σκόνης, πέρασε σὰν ἀστραπὴ μπροστὰ ἀπ' τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, καὶ χάθηκε μακριὰ, χωρὶς κανέναν μέσα ἀπ' τὸ αὐτοκίνητο νὰ προφτάσει νὰ δεῖ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Μιὰν ἄλλη μέρα, ἓνα ζευγάρι ἀγαπημένων ξυμακρύθηκε ὡς ἐκεῖ, ψιθυρίζοντας λόγια τῆς ἀγάπης. Οἱ δυὸ ἀγαπημένοι θάβλεπαν ἴσως τὸ τετράφυλλο τριφύλλι· ἀλλὰ μιὰ μεγάλη, σιχαμερὴ μύγα πέταξε μπροστὰ τοὺς βουίζοντας, καὶ τὸ ζευγάρι τῶν ἐρωτευμένων πέρασε καὶ δὲν εἶδε οὔτε αὐτὸ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι.

Κι ὁ κόσμος μέσα στὴν πολιτεία, ὅλο ψάχνε μὲς στὰ περιβόλια καὶ τὰ ποτιστικά λειβάδια, γιὰ νὰ βρεῖ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, μὰ κανένας δὲν τῶρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲ συλλογίστηκε νὰν τὸ γυρέψει σ' αὐτὸν τὸν ἐρημικὸ κι ἄγριον τόπο...

Ἐνας τοσπάνης, ἄλλη μιὰ φορὰ, πέρασε ἀπὸ κεῖ, πηγαίνοντας στὰ πράματά του. Μπήκε μὲς σὲ τριφύλλι, ξαπλώθηκε, εἶδε τὸ τετράφυλλο, ἀλλὰ δὲν τοῦκανε καμιά ἐντύπωση, γιὰτὶ οὔτε ἤξευρε τί διαφορὴ εἶχε ἀπὸ τὰ ἄλλα τὰ τριφύλλια. Τὸ ἄφησε λοιπὸν, κ' ἔφυγε κι αὐτὸς χωρὶς νὰν τὸ κοίσει.

Κι ὅλο τὸ γύρευε μέσα στὴν πολιτεία ὁ κόσμος, μὰ κανένας δὲν τῶρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲ σκέφτηκε νὰ τὸ ζητήσει κεῖ πὺν εἴτανε...

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τὰ εἶπε ἡ γιαγιά ἀργά, ἀργά, καὶ σιγανὰ, μὲ τὰ μάτια μισοκλεισμένα. Ἐπειτα ἔγυρε τὸ ἄσπρο της κεφάλι πάνω στὸν ὄμο, ἄφησε τὰ χέρια της νὰ κρεμαστοῦνε κάτω, κ' ἔλειψε σ' ἐκείνη τὰ μάτια.

— Λοιπὸν, γιαγιά, δὲν τῶρε κανεὶς τὸ τετράφυλλο τριφύλλι;

Ἀλλὰ ἡ γιαγιά δὲν ἔδωσε καμὴν ἀπάντηση. Εἶχε ἀποκοιμηθεῖ. Τὰ γγόνια λιπηθήκανε καὶ δὲ θέλησαν νὰ ξυπνήσουν τὴν καμμένη τὴν γιαγιά. Ἐπειτα καὶ τὸ παρμύθι δὲν εἴτανε τόσο καλὸ. Δὲν ἔλεγε οὔτε γιὰ ὠραῖα βασιλόπουλα, οὔτε γιὰ φαντάσματα, οὔτε γιὰ ληστές. Ἄφισαν λοιπὸν τὴν καλὴν γιαγιά νὰ κοιμᾶται, κι ἀρχίνησαν τὰ παιγνίδια καὶ τὰ πηδήματα. Ὅσο ἀπὸ λίγο λησμόνησαν ὅλως διόλου τὴν ἱστορία μὲ τὸ τετράφυλλο τριφύλλι, πὺν κανένας δὲν τῶρισκε, γιὰτὶ κανένας δὲν τὸ ζητάγε κεῖ πὺν εἴταν, καὶ πὺν οὔτε οἱ ἄνθρωποι, μὲ τ' αὐτοκίνητο, οὔτε οἱ ἐρωτευμένοι, οὔτε ὁ τοσπάνης τὸ δόρηκανε, ἂν καὶ περάσανε τόσο κοντά...

Πάντα

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΗΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑΤΑ

